

Стенографски дневник

НА

124. заседание

Четвъртък, 4 декември 1947 г.

Открито в 16 ч. 20 м.

Председателствувал председателят Васил Коларов.

Секретари: Яни Янев и Ефрем Митев.

СЪДЪРЖАНИЕ

Дневен ред:

Трето четене на проекта за конституция на Народната република България. (Приемане) 765

Стр.

Дневен ред за следващото заседание 779

Стр.

(В 16 ч. 20 м. от лявата врата в залата влиза министър-председателят Георги Димитров, последван от всички членове на правителството, поосрещнати от народните представители, дипломатическото тяло в ложите и публиката в галериите със ставане на крака и много продължителни и бурни ръкоплескания и възгласи „Ура“ от народните представители.)

Веднага след като министър-председателят и министрите заемат местата си, от лявата врата влизат членовете на Бюрото на Великото народно събрание, начело с временния председател на Народната република и председател на Великото народно събрание Васил Коларов, поосрещнати от министрите, народните представители, дипломатическото тяло в ложите и публиката в галериите със ставане на крака и много продължителни и бурни ръкоплескания и възгласи „Ура!“ от народните представители.)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Обявявам заседанието на Великото народно събрание за открито.

(От заседанието отсъствуват: Ангел п. Илиев Ангелов, Иван Стойков Мамирев Илия Тодоров Вояджиев, Коста Райнов Крачанов, Костадин Кръстев Диклиев, Крум Павлов Кюляков, Лалю Георгиев Ширков, Пенка Цветанова Цветанова, Стою Иванов Неделчев, Тодор Иванов Гичев и Юсни Еминов Имамов)

На дневен ред стои:

Трето четене на проекта за конституция на Народната република България и нейното приемане чрез поименно гласуване срещу саморъчни подписи на народните представители, които я одобряват.

Има думата за доклад на окончателния текст на конституцията докладчикът на конституционната комисия.

Докладчик Йордан Чобанов (к): Г-жи и г-да народни представители! Преди откриване на това заседание е постъпило писмено предложение, подписано от повече от 25 души народни представители, с което се предлагат известни изменения и допълнения в няколко от текстовете на конституцията. Това предложение има следното съдържание: (Чете)

„До Великото народно събрание.

Предложение от група народни представители.

Г-жи и г-да народни представители! Въз основа на чл. 22 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, предлагаме да се внесат следните изменения и допълнения в някои от текстовете на проекто-конституцията, по съображенията, които по-долу са изложени:

1. В чл. 2 алинея трета, изразът „въз основа на всеобщо, равно, пряко и тайно гласуване“ да се замени с изреча „въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване“. Съображения: всеобщо, равно и пряко е изборителното право, а тайно е гласуването. Приетият на второ четене текст допуска смещение, което разваля точността на смисъла му.

Ако това предложение на групата народни представители бъде прието третата алинея на чл. 2 ще стане: (Чете) „Всички представителни органи на държавната власт се избират от гражданите въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване“, а чл. 2 би добил в такъв случай следната окончателна редакция: (Чете)

„Чл. 2. В Народната Република България цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа.

Тази власт се осъществява чрез свободно избрани представителни органи и чрез допитване до народа.

Всички представителни органи на държавната власт се избират от гражданите въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване.“

Председател Васил Коларов: Пристъпете към четене на конституцията, най-напред нейното заглавие и след това член по член. Направените предложения ще бъдат докладвани и гласувани през съответните членове, към които те се отнасят.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„КОНСТИТУЦИЯ

на Народната Република България.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни със заглавието „Конституция на Народната Република България“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава I

Народна Република България.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни със заглавието на глава първа „Народна Република България“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ болшинството от абсолютния брой на народните представители. Заглавието на глава първа се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член I

България е Народна Република с представително управление, създадена и утвърдена в резултат на героичните борби на българския народ против монархо-фашистката диктатура и на победоносното народно въстание на 9 септември 1944 г.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. I, да гласуват. Гласуват „за“ болшинството от абсолютния брой на народните представители. Чл. I се приема.

Министър-председател Георги Димитров: Гласуват всички народни представители. Единодушно се приема.

Председател Васил Коларов: Другарю министър-председател! Ние ще констатираме единодушието, когато гласуват поименно. От тук сега е трудно да се констатира това. (Веселост)

Министър-председател Георги Димитров: Всички гласуват, а не повече от половината.

Председател Васил Коларов: Гласуването е съобразно с правилника за вътрешния ред относно приемането на конституцията.

Министър-председател Георги Димитров: Приема се единодушно.

Докладчик Йордан Чобанов (к): В писменото предложение — за което ви говорих във въвеждащите думи — се предлагат в чл. 2, алинея трета, изразът „въз основа на всеобщо, равно, пряко и тайно гласуване“ да се замени с изреча „въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване“. Ако това предложение бъде прието, чл. 2 ще добие следната окончателна редакция. . .

Председател Васил Коларов: Моля! Ще поставя на гласуване направеното предложение за изменение редакцията на третата алинея на чл. 2. Вие чухте изменението от редакционен характер, което дава една по-точна и прецизна редакция на третата алинея на чл. 2.

Моля г-да народните представители които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Приема се.

Моля да се четат от докладчика окончателният текст на чл. 2.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 2

В Народната Република България цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа.

Тази власт се осъществява чрез свободно избраны представителни органи и чрез допитване до народа.

Всички представителни органи на държавната власт се избират от гражданите въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така прочетенния окончателен текст на чл. 2 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 2 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 3

Избиратели и избираеми са всички граждани на Народната Република, навършили осемнадесетгодишна възраст, без разлика на пол, народност, раса, вероизповедание, образование, занятие, обществено положение и имотно състояние, с изключение на поставените под запрещение и лишените с присъда от граждански и политически права.

Военнослужачите в редовете на българската народна войска се ползват с право да избират и да бъдат избирани наравно със всички останали граждани.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 3 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ болшинството от общия брой на народните представители. Чл. 3 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 4

Представителите на народа във всички представителни органи са отговорни пред избирателите. Избранниците могат да бъдат отзовавани и преди срока, за който са избрани.

Начинът за произвеждане на избори, както и редът за отзоваване на народните избраници се уреждат от закона.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване чл. 4. Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 4 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 4 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 5

Народната Република България се управлява точно според Конституцията и законите на страната.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване чл. 5. Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 5 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 5 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава II

Обществено-стопанско устройство.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване заглавието на глава втора: „Обществено-стопанско устройство“. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това заглавие на глава втора, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава втора се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 6

Средствата за производство в Народната Република България принадлежат на държавата (общонароден имот), на кооперациите или на частните физически или юридически лица.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 6 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 6 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 7

Всички рудни и други природни богатства в недра на земята, горите, водите, включително минералните и лековитите, изворите на естествена сила, железопътните и въздушните съобщения, пощите, телеграфът, телефонът и радиоразпръскването са държавна, т. е. общонародна собственост.

Особен закон ще уреди използването на горите от населението.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване чл. 7. Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 7 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 7 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 8

Общонародната собственост е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство и се ползува с особена закрила.

Държавата може да стопанисва сама или да отстъпи другиму стопанисването на средствата за производство, намиращи се в нейни ръце.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване чл. 8. Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 8 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 8 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 9

Държавата подпомага и насърчава кооперативните сдружения.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 9, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 9 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 10

Частната собственост в нейното наследяване, както и частният почин в стопанството се признават и защитават от закона.

Придобитата чрез труд и спестовност частна собственост и нейното наследяване се ползват с особена закрила.

Никой не може да упражнява правото на собственост във вреда на обществения интерес.

Честните монополни съглашения и сдружения, като картели, тръстове и концерни, се забраняват.

Частната собственост може да бъде ограничена или отчуждена принудително само за държавна или обществена полза срещу справедливо обезщетение.

Държавата може да национализира напълно или частично известни клонове или отделни предприятия от промишлеността, рязината, транспорта и кредита. Обезщетението се определя със закона за национализирането.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 10 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 10 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 11

Земята принадлежи на тези, които я обработват.

Законът определя размера на земята, която частни лица могат да притежават, както и случаите, когато неземеделци могат да притежават обработваема земя. Не се допускат крупни земевадения в частни ръце.

Трудовите кооперативни земеделски стопанства се насърчават и подпомагат от държавата и се ползват с особена ѝ закрила.

Държавата може да организира държавни земеделски стопанства.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 11 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 11 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 12

Държавата насочва с държавен народостопански план държавната, кооперативната и частната стопанска дейност с оглед на най-целесъобразното развитие на народното стопанство и повишение на народното благосъстояние.

При изготвяне и провеждане на държавния народостопански план държавата се ползува от активното сътрудничество на професионалните, стопанските и обществените сдружения и институти.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 12 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 12 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 13

Външната и вътрешната търговия се направляват и контролират от държавата.

Може да бъде въведено изключително право за държавата да произвежда и да търгува с предмети, които имат съществено значение за народното стопанство и за нуждите на народа.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 13 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 13 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 14

Трудът се признава за основен общественостопански фактор и държавата полага всеотдайни грижи за него.

Държавата подпомага непосредствено трудещите се — работници, земеделци, занаятчии и хора на умствения труд — със своята обща стопанска и социална политика, евтин кредит, данъчна система и кооперативно сдружаване.

За всеотдайното подобряване живота на трудещите се държавата насърчава техните сдружения, творческа инициатива и самодейност.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 14 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 14 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава III

Върховни органи на държавната власт.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава III „Върховни органи на държавната власт“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава III се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 15

Народното събрание е върховен орган на държавната власт.

В рамките на Конституцията то е носител на държавната власт във всичката ѝ пълнота, доколкото отделни функции не възникват по силата на Конституцията, в компетентността на другите подчинени нему органи на държавната власт и на държавното управление.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 15 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 15 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 16

Народното събрание е единственият законодателен орган на Народната Република България.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 16 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 16 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 17

Народното събрание:

1. Избира Президиума на Народното събрание.
2. Съставя Правителството на Народната Република.
3. Изменява Конституцията.
4. Решава откриването на нови министерства, както и законите, сливането или преименуването на някои от съществуващите.
5. Решава въпросите за отстъпване, заменяване или увеличаване територията на Народната Република.
6. Гласува държавния народостопански план.
7. Гласува бюджета на държавата, закон за сключване на бюджетното управление, определя данъците и реда на събирането им.
8. Решава национализирането на стопански предприятия и въвеждането на държавни монополи.
9. Решава въпросите за война и мир.
10. Решава произвеждането на допитване до народа.
11. Дава амнистия.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 17 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 17 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 18

Народното събрание се избира за четири години. То се състои от народни представители, избрани от народа по един на тридесет хиляди жители.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 18 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 18 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 19

Народното събрание се свиква на редовна сесия с указ от Президиума на Народното събрание два пъти в годината — на 1 ноември и на 1 февруари. Ако Президиумът не свика Народното събрание в тези срокове, то може да се събере само.

Народното събрание може да бъде свикано на извънредна сесия по решение на Президиума на Народното събрание или по искане най-малко на една трета от народните представители.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 19 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 19 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 20

Веднага след откриването Народното събрание, под председателството на най-стария народен представител, избира из средата си бюро в състав: председател и трима подпредседатели.

Председателят, а в негово отсъствие подпредседателите ръководят заседанията на Народното събрание въз основа на правилник за вътрешния ред, изработен от Народното събрание.

Народното събрание избира и нужното число секретари и квестори по начин, предвиден в правилника.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 20 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 20 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): В чл. 21 в писменото предложение на 25-те народни представители се предлага след изречение: „че ще им служи предано и всеотдайно“ да се добави изречение: „че ще пази свято и ненарушимо Конституцията“.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване направеното предложение за добавка към текста на клетвата на думите: „че ще пази свято и ненарушимо Конституцията“.

Моля г-да народните представители, които са съгласни да бъде включен в текста на клетвата казаният пасаж, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Тази добавка се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С тази добавка чл. 21 ще добие следния вид: (Чете)

„Член 21

Народните представители полагат следната клетва:

„Кълна се в името на народа и на Народната Република България, че ще им служи предано и всеотдайно, че ще пази свято и ненарушимо Конституцията, че в своята дейност като народен представител ще имам пред очи само общонародните и държавните интереси и ще положа всички усилия за защита на свободата и независимостта на родината. Заклех се.“

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване текста на чл. 21 заедно с гласуваната вече прибавка. Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 21 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 21 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 22

Веднага след конституирането си Народното събрание избира комисия по проверка на изборите, която най-късно в тримесечен срок докладва за утвърждаване или неутвърждаване избора на всеки народен представител поотделно.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 22 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 22 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 23

Законодателната инициатива принадлежи на правителството и на народните представители.

Народните представители могат да внасят законопроекты, ако те са подписани поне от една пета от общия брой на народните представители.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 23 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 23 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 24

След като бъде приет от Народното събрание, законът се подписва от председателя и секретаря на Президиума на Народното събрание и се обнародва в „Държавен вестник“.

Законът влиза в сила три дни след обнародването му, освен ако в самия закон е определен друг срок.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 24, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 24 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 25

Само Народното събрание има право да решава дали са спазени всички изисквания от Конституцията условия за издаване на един закон и дали той не противоречи на Конституцията.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които приемат чл. 25 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 25 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 26

Народното събрание може да заседава, ако присъствуват повече от половината от всички народни представители; то взема решения с обикновено мнозинство от присъстващите народни представители, освен когато Конституцията изисква друго мнозинство.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които приемат чл. 26 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 26 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 27

Заседанията на Народното събрание са публични, освен когато то реши, че важни държавни интереси налагат заседанието да бъде тайно.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които приемат чл. 27 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 27 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 28

Народното събрание може да прави анкети и проучвания чрез особени комисии по всички въпроси.

Всички органи на властта и частни лица са длъжни да дават сведения и да представят исканите от анкетните комисии документи.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 28 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 28 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): В чл. 29 в писменото предложение на 25-те народни представители се поедлага следната добавка, а именно: в алинея първа, второто изречение, след думата „заварено“ да се прибави думата „тежко“, като по този начин изразът „заварено престъпно деяние“ стане: „заварено тежко престъпно деяние“.

Съображения: по този начин ще се отстрани всяко недвусмислие и ще се поясни, че и при заварено престъпно деяние необходимо е то да е тежко, по смисъла на първото изречение от текста, за да отпадне необходимостта от предварително разрешение на Народното събрание, респективно на Президиума.

Докладчикът на комисията усвоява тия съображения.

Председател Васил Коларов: Ще поставя на гласуване направеното предложение, а именно: в първата алинея, второто изречение, след думата „заварено“ да се прибави думата „тежко“. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това направено предложение за добавка към чл. 29, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Добавката се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С тази добавка чл. 29 добива следната редакция: (Чете)

„Член 29

Народните представители не могат да бъдат задържани и срещу тях не може да бъде възбудено наказателно преследване, освен за тежки престъпления, в то със съгласието на Народното събрание, а ако то не заседава — със съгласието на Президиума на Народното събрание. Такова разрешение не се иска в случаите на заварено тежко престъпно деяние, в които случая само се известява незабавно Президиумът на Народното събрание.

Народните представители не отговарят наказателно за изказаните от тях мнения и за гласуванятия си в Народното събрание.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така докладвания текст на чл. 29 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 29 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 30

Народното събрание се разпуска с изтичане на пълномощията му или по-рано, ако то самото реши това.

В случай на война или на други извънредни обстоятелства Народното събрание може да продължи пълномощията си за времето, докато трае това положение.

Разпуснатото вече Народное събрание може да бъде свикано наново от Президиума на Народното събрание и пълномощията му — продължени в случай на война или на други извънредни обстоятелства.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 30 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 30 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 31

Най-късно три месеца след разпускането на Народното събрание се произвеждат избори за ново Народное събрание.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 31 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 31 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 32

Народните представители получават определено от Народното събрание възнаграждение.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 32 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 32 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 33

Народното събрание избира, с мнозинство от повече от половината от всички народни представители, Президиум на Народното събрание, в състав: председател, двама подпредседатели, секретар и петнадесет члена.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 33 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 33 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 34

Президиумът на Народното събрание отговаря пред Народното събрание за цялата си дейност.

Народното събрание може във всеки момент да сменява Президиума или отделни негови членове.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 34 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 34 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 35

Президиумът на Народното събрание върши следната работа:

1. Свиква Народното събрание.
2. Насрочва избори за Народното събрание.
3. Обнародва гласуваните от Народното събрание закони.
4. Дава задължителни за всички тълкувания на законите.
5. Издава указа.
6. Управлява правото на помилване.
7. Учредява ордени и почетни звания и награждава с тях.
8. Представява Народната Република в международните ѝ отнoшения; назначава и отзовава, по предложение на Правителството, дипломатически и консулски представители в чуждите страни и приема акредитираните към него чужди представители.
9. Ратифицира и денонсира сключенияте от Правителството международни договори.

10. Когато Народното събрание не заседава, обявява, по предложение на Правителството, положение на война в случай на въоръжено нападение срещу Народната Република и в случай на нужда от неотложно изпълнение на международни задължения за взаимна отбрана срещу агресия; в такъв случай Президиумът свиква редната Народното събрание, за да се произнесе по тази мярка.

11. Обявява, по предложение на Правителството, обща и частична мобилизация и военно положение.

12. Когато Народното събрание не заседава, по предложение на председателя на Министерския съвет освобождава от длъжност и назначава отделни членове на Правителството; тази своя мярка Президиумът е длъжен да внесе в Народното събрание за утвърждение в най-близката му сесия.

13. Отменява постановленията и разпоредданията на Правителството ако те съответствуват на Конституцията и на законите.

14. Насрочва допитване до народа въз основа на решение на Народното събрание.

15. Назначава и уволнява, по предложение на Правителството, висшия команден състав на въоръжените сили на Народната Република.

16. Назначава и уволнява, по предложение на Правителството, главнокомандуващия на въоръжените сили.

17. Опрощава несъбираемите вземания.

18. Решава въпросите, с които бъде натоварен от Народното събрание.

19. Извършва всички действия, които със закон му бъдат възложени.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 35, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 35 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 36

Указите на Президиума на Народното събрание се подписват от председателя и секретаря му.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 36, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 36 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): По чл. 37 в писменото предложение на 25-те народни представители се предлага, началният израз „След изтичане пълномощията“ да се замени с изрече: „След като изтекат пълномощията“. Съображения: стилово и синтактично подобрене на текста.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с това редакционно изменение в чл. 37, да вдигнат ръка. Гласуваха повече от половината от общия брой на народните представители. Това редакционно изменение се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С това изменение чл. 37 добива следната редакция: (Чете)

„Член 37

След като изтекат пълномощията на Народното събрание, или в случай че то се разпусне предсрочно, Президиумът, който то е избрал, продължава да изпълнява длъжностите си, докато новонабраното Народно събрание избере нов Президиум.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така покъзания текст на чл. 37, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 37 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава IV

Органи на държавното управление.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава IV, „Органи на държавното управление“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава IV се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 38

Върховен изпълнителен и разпоредителен орган на държавната власт в Народната Република България е Правителството (Министерският съвет).“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 38 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 38 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 39

Правителството се състои от:

1. председателя на Министерския съвет,
2. подпредседателя на Министерския съвет,
3. председателя на Държавната планова комисия,
4. председателя на Комисията за държавен контрол,
5. министрите и
6. председателя на Комитета за наука, изкуство и култура.

Председателят и подпредседателите на Министерския съвет могат да възглавяват някое министерство, а така също Държавната планова комисия, Комисията за държавен контрол или Комитета за наука, изкуство и култура, или пък да бъдат без портфейл.

Министерствата са:

1. Министерство на външните работи
2. Министерство на вътрешните работи
3. Министерство на народната просвета
4. Министерство на финансите
5. Министерство на правосъдието
6. Министерство на народната отбрана
7. Министерство на търговията и продоволството
8. Министерство на земеделието и горите
9. Министерство на строежите и пътищата
10. Министерство на комуналното стопанство и благоустройството
11. Министерство на железопътните, автомобилните и водните съобщения
12. Министерство на пощите, телеграфите и телефоните
13. Министерство на индустрията и занаятите
14. Министерство на електрификацията и мелiorациите
15. Министерство на мините и подземните богатства
16. Министерство на народното здраве
17. Министерство на труда и социалните грижи.

Народното събрание, с мнозинство от повече от половината от всички народни представители, може да открива нови министерства, както и да закрива, слива или преименува някои от съществуващите.

Президиумът на Народното събрание може по предложение на Правителството, да назначава помощник-министри към различните министерства.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 39 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 39 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 40

Народното събрание избира и освобождава от длъжност Правителството и отделни негови членове.

Правителството отговаря и дава отчет за дейността си пред Народното събрание. Когато Народното събрание не заседава, Правителството отговаря и дава отчет пред Президиума на Народното събрание.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 40, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 40 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 41

Членовете на Правителството полагат пред Народното събрание следната клетва:

„Където се в името на народа и на Народната Република България, че ще ми служа предаво и всеотдайно, че в своята дейност като член на Правителството ще имам пред очи само общонародните и държавните интереси, че ще спазвам строго Конституцията и законите на Народната Република и ще положа всички усилия за защита на свободата и независимостта на Народната Република България. Заклех се.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 41 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 41 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 42

Членове на Правителството могат да бъдат и лица, които не са народни представители.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 42 от конституцията да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 42 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): В писменото предложение, за което говорих, се предлага, в чл. 43, алинея първа, към края думата „това“ да се замени с думите „общото ръководство“, като по този начин изразът „и това на народната отбрана“ стане: „и общото ръководство на народната отбрана“.

Съображения: стилно и синтактично подобрене на текста.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни сова редакционно подобрене, което бе докладвано, да вдигнат ръка. Гласуваха повече от половината от общия брой на народните представители. Това редакционно подобрене се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С току-що гласуваната поправка чл. 43 добива следната редакция: (Чете)

„Член 43

Правителството ръководи държавното управление, като обединява и съгласува работата на отделните министерства, на Държавната планова комисия, на Комисията за държавен контрол и на Комитета за наука, изкуство и култура; взема мерки за осъществяване на държавния народостопански план и на държавния бюджет, както и за осигуряване на обществения ред, за защита на държавните интереси и за закрила на правата на гражданите; то осъществява общото ръководство на външната политика на Народната Република България и общото ръководство на народната отбрана, а така също бди за изпълнение на законите и на различните актове на управлението.

Отделните членове на Правителството ръководят съответните си ресори в рамките и въз основа на общата политика и на общите директиви на Министерския съвет.

Министерският съвет може да вземе под свое непосредствено ръководство известни клонове на управлението, като за целта образува комисии, комитети, съвети, главни дирекции, дирекции, управления и служби, подчинени направо нему“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така редакционно подобрения текст на чл. 43, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 43 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 44

Всеки народен представител има право да отправя питания и запитвания до Правителството и членовете му.

Последните са длъжни да дадат отговор на питанията в срока, определен в правилника за вътрешния ред, а на запитванията — когато бъдат поставени на дневен ред.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 44 от конституцията, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 44 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): Към чл. 45, в писменото предложение, за което говорих се предлага, в третата му алинея след думата „урежда“ да се прибавят думите „по-подробно“, думата „досежно“ да се замени с думата „за“, а след думата „Правителството“ да се постави запетая и след нея да се постави думата „както“. По този начин алинея трета добива следния вид: „Особен закон урежда по-подробно правилата за отговорностите на членовете на Правителството както и реда на съденето им“.

Съображения: старата редакция бе неточна и съдържахше дори известно противоречие. Алинея първа и втора уреждат известни общи правила досежно отговорностите на членовете на Правителството, а с алинея трета това обстоятелство мълчаливо се изпуска из пред вид и се постановява направо и общо, че тия правила ще се уреждат с особен закон, като че ли такива правила, макар и най-обща, няма в самата конституция. Предлаганата поправка отстранява тази неточност.

Председател Васил Коларов: Поставям на гласуване направеното предложение за добавка и редакционно изменение на чл. 45. Моля г-да народните представители, които са съгласни с направеното предложение за добавка и за редакционно изменение на чл. 45, да вдигнат ръка. Гласуваха повече от половината от общия брой народни представители „за“. Добавката и редакционното изменение се приемат.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С така гласуваната поправка чл. 45 добива следната редакция: (Чете)

„Член 45

Членовете на Правителството отговарят наказателно за нарушаване на Конституцията и на законите и за всяко престъпно деяние, извършено от тях при изпълнение на длъжностите им.

Те отговарят граждански за причинените от тях вреди на държавата и на гражданите с противозаконните си действия.

Особен закон урежда по-подробно правилата за отговорностите на членовете на Правителството, както и реда на съденето им.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 45, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 45 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 46

Длъжностните лица дават клетва за верност на Народната Република

Те отговарят дисциплинарно, наказателно и граждански за провиненията си по служба.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 46, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 46 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава V

Местни органи на Държавната власт.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава V от конституцията „Местни органи на държавната власт“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Заглавието на глава V се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 47

Територията на Народната Република се дели на общини и околии.

С особен закон могат да се създават и по-големи административни единици.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 47, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 47 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 48

Органи на държавната власт в общините и околията са общинските и околийските народни съвети, избирани от местното население за срок от три години.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 48, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 48 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 49

Общинските и околийските народни съвети ръководят провеждането на всички стопански, социални и културни мероприятия от местно значение съобразно със законите на страната. Те изработват стопанския план и бюджета на общината и околията в рамките на държавния народостопански план и на държавния бюджет и ръководят провеждането им; грижат се за правилното управление на държавните имоти и стопански предприятия на своята територия; грижат се за запазване на обществения ред, за съблюдаване на законите и за защита на правата на гражданите; ръководят дейността на подчинените им изпълнителни и разпоредителни органи.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 49, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 49 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 50

В рамките на своята компетентност местните народни съвети вземат решения и издават разпоредения съобразно със законите и общите нареждания на по-горните органи на държавната власт.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 50, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 50 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 51

Изпълнителни и разпоредителни органи на общинските и околийските народни съвети са общинските и околийските управи, състоящи се от председател, подпредседатели, секретар и членове. Общинската управа в малките населени места може да се състои само от председател и секретар.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 51, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 51 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): Към чл. 52 е предложено в същото писмено предложение да се внесат следните поправки: в единия първа след изрече „на народните маси и на“ да се прибави думата „техните“; определителният член на думите „политическите, професионалните, масовите“ да се заличи и те да станат „политически, професионални, масови“; накрая думите „на трудещите се“ да се заличат, като по този начин алинея първа добие следния вид: „При изпълнение на задачите си общинските и околийските народни съвети се опират на инициативата и на широкото участие на народните маси и на техните политически, професионални, масови и други организации.“

Съображения: „Народните маси“ е понятие по-широко, отколкото „трудещите се“. Шом веднаж се говори за широко участие на народните маси, логично е да се говори по-нататък за участието на организациите на същите тия народни маси, а не само на организациите на трудещите се.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с докладваното предложение, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Предложението се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С гласуваната поправка чл. 52 добива следната редакция: (Чете)

„Член 52

При изпълнение на задачите си общинските и околийските народни съвети се опират на инициативата и на широкото участие на народните маси и на техните политически, професионални, масови и други организации.

Най-малко един път през годината, по начина и реда, определени в закона, общинските и околийските народни съвети дават отчет пред избирателите за извършеното от тях.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така докладвания текст на чл. 52, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 52 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 53

Сесии на общинските и околийските народни съвети биват редовни и извънредни. Общинските народни съвети се свикват на редовна сесия всеки месец, а околийските — всеки два месеца.

Общинската управа и околийската управа могат да свикат съвета на извънредна сесия по свой почин, по искане на една трета от съветниците или по предписание на съответния по-горен орган на държавната власт.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 53, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 53 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 54

Общинската управа и околийската управа са подчинени както на народния съвет, който ги е избрал, така и на по-горните органи на държавното управление.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 54, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 54 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 55

Към общинските и околийските народни съвети могат да се образуват отдели по различните клонове на управлението, които отдели са ръководят от управата на съвета. В своята работа тези отдели са подчинени както на управата на народния съвет, към който са образувани, така и на съответния отдел при по-горните народни съвети и на съответното министерство или правителствена служба на Народната Република.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 55, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 55 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава VI

Народни съдилища и прокурорски надзор.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава VI „Народни съдилища и прокурорски надзор“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Заглавието на глава VI се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 56

Съдилищата прилагат законите точно и еднакво спрямо всички граждани.

Съдиите са независими; при издаване на постановленията си те се подчиняват само на закона. Те произнасят своите решения и присъди в името на народа.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 57, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 56 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 57

В правораздаването участвуват и съдебни заседатели. Случаите в редът на това участие се определят от закона.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 57, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 57 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 58

Съдиите от всички степени, както и съдебните заседатели са изборни, освен в изрично посочените от закона случаи.

Законът определя кои съдии и съдебни заседатели се избират направо от гражданите по правилата на всеобщото, равно и пряко изборително право и тайно гласуване и кои — от местните народни съвети или от Народното събрание, а също и срока, за който се избират.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 58, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 58 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 59

Особени съдилища за съдене на определени видове спорове и престъпления могат да се създават само със закон.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 59, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой народни представители. Чл. 59 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 60

Устройството на съдилищата, съдопроизводството, условията за избираемост на съдебна длъжност и редът за избирание и отзоваване на съдиите и съдебните заседатели, както и подчинеността на съдилищата едно на друго се уреждат от закона.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 60, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 60 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 61

Върховният съдебен надзор над съдилищата от всички видове и степени се осъществява от Върховния съд на Народната Република, членовете на който се избират от Народното събрание за срок от пет години.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 61, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 61 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): По чл. 62 е предложено в същото писмено предложение, в неговата алинея втора, изразът „най-главна задача на главния прокурор на Народната Република е — да бди...“ да се замени с изречение: „Главният прокурор на Народната Република е длъжен особено да бди...“

Съображения: а) редакционно и стилистично подобрене и б) по-точно изразяване на идеята, че в функциите на главния прокурор на Народната Република влиза проявяване на специална бдителност по отношение на престъпленията, насочени срещу устоите на негодната демокрация и на националната и държавна сигурност, без да се оставя впечатлението, че това ще представлява по обем и по време по-голямата част от неговата работа, което не ще бъде вярно по същество.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение за изменение на втората алинея на чл. 62, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Предложението се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С приетото от народното представителство изменение в чл. 62, този текст добива следната редакция: (Чете)

„Член 62

Върховният надзор за точното изпълнение на законите както от различните правителствени органи и длъжностни лица, така и от гражданите се извършва от главния прокурор на Народната Република.

Главният прокурор на Народната Република е длъжен особено да бди за преследване и наказване на престъпленията, засягащи общодържавните, националните и стопанските интереси на Народната Република, както и на престъпленията и действията, увреждащи независимостта и държавния суверенитет на страната.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с така прочетената текст на чл. 62, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 62 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 63

Главният прокурор на Народната Република се избира от Народното събрание за срок от пет години и е подчинен само нему.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 63, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от всички народни представители. Чл. 63 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 64

Всички останали прокурори при съдилищата от всички степени се назначават и уволняват от главния прокурор на Народната Република и при изпълнение на длъжностите си са подчинени само на съответните по-горе прокурори, а всички те — на главния прокурор на Народната Република.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 64, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 64 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава VII

Отношения между органите на държавната власт и органите на държавното управление.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава VII, „Отношения между органите на държавната власт и органите на държавното управление“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава VII се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 65

Президиумът на Народното събрание има право да отменява всички решения и разпореджания на Министерския съвет, които не са в съгласие с Конституцията и законите.

Министерският съвет има право да отменява всички решения и разпореджания на всеки свой член, които не са в съгласие с Конституцията, законите и решенията и разпореджанията на Правителството.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 65, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 65 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 66

Президиумът на Народното събрание и по-горните местни народни съвети имат право да отменяват противозаконните и неправилните действия на по-долните народни съвети.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 66, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 66 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 67

Правителството и отделните негови членове имат право, в границите на компетентността си, да отменяват противозаконните и неправилните действия на общинските и околийските управи.

Управите при по-горните народни съвети имат същото право по отношение на управите при по-долните народни съвети.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 67, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 67 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 68

Всеки общински или околийски народен съвет има право да отменява противозаконните и неправилните действия на своята управа.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 68, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 68 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 69

Правителството и отделните негови членове, в рамките на тяхната компетентност, а така също управата при по-горния местен народен съвет, имат право да спрат изпълнението на противозаконните и неправилните действия на по-долния местен народен съвет и да отнесат до Президиума на Народното събрание, съответно до негодния съвет от своята степен, въпроса за отменяването им.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 69, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 69 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 70

По-горният местен народен съвет, както и Президиумът на Народното събрание имат право да разтурват по-долния местен народен съвет на своята територия и да насрочват избори за нов съвет.

По-горният местен народен съвет, както и Президиумът на Народното събрание имат право да освободят от длъжност управата при по-долния местен народен съвет на своята територия и да насрочат избори за нова управа.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 70, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 70 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава VIII

Основни права и задължения на гражданите.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава VIII, „Основни права и задължения на гражданите“, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава VIII се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 71

Всички граждани на Народната Република България са равни пред закона.

Не се признават никакви привилегии, основани на народност, произход, вера и имотно състояние.

Всяка проповед на расова, национална или религиозна омраза се наказва от закона.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 71, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 71 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Чл. 72

Жената е равнопавна с мъжа във всички области на държавния, частноправния, стопанския, общественя, културния и политическия живот.

Това равнопавие се осъществява, като на жената се осигурява, наравно с мъжа, правото на труд, за равен труд — равна заплата, правото на почивка, на обществена осигуровка, пенсия и образование.

Жената-майка се ползува с отделна защита в трудово отношение. Държавата полага особени грижи за майката и детето, като основава родилни и детски домове, детски градини и диспансери, осигурява на жената отпуск преди и след раждането, при запазване на заплатата ѝ, и ползуване от безплатна акушерска и медицинска помощ.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 72, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 72 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 73

Гражданите имат право на труд. Държавата осигурява осъществяването на това право на всеки гражданин, като планира народното стопанство, развива системно и непрекъснато производителните сили и създава обществени работи.

Трудът се заплаща в зависимост от количеството и качеството на извършената работа.

Трудът е дълг и въпрос на чест за всеки работоспособен гражданин. Всеки гражданин е длъжен да се занимава с обществено полезен труд и да работи според своите сили и способности.

Особен закон урежда трудовата повинност на гражданите.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 74

Гражданите имат право на почивка.

Това право се осигурява чрез ограничаване на работния ден, даване на ежегоден платен отпуск и чрез създаване на широка мрежа почивни домове, клубове и др.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 74, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 74 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 75

Гражданите имат право на пенсия, помощи и обезщетения в случай на болест, злоролука, инвалидност, безработица и старост. Това право държавата осъществява с общи осигуровки и достъпна медицинска помощ.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 75, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 75 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 76

Бракът и семейството са под закрилата на държавата.

Законен е само гражданският брак, сключен пред установените органи.

Извънбрачните деца имат еднакви права с родените от брака.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 76, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 76 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 77

Държавата полага особени грижи за общественото, културното, трудовото, телесното и здравното възпитание на младежта.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 77, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 77 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 78

На гражданите се осигурява свобода на съвестта и на изповяданията, както и свобода на извършване на религиозните обреди.

Църквата е отделена от държавата.

Особен закон урежда правното положение, въпросите за материална поддръжка, а така също правото на вътрешно самоуправление и самоуправление на различните верски общности.

Забранява се злоупотребяването с църквата и религията за политически цели, както и образуването на политически организации на верска основа.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 78, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 78 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 79

Гражданите имат право на образование. Образованието е светско, с демократически и прогресивен дух. Националните малцинства имат право да се учат на своя майчин език и да развиват националната си култура, като изучаването на българския език е задължително.

Основното образование е задължително и безплатно.

Училищата са държавни. Само със закон може да се разреши основаването на частни училища, но в този случай те се намират под надзора на държавата.

Правото на образование се обезпечава чрез училища, учебно-възпитателни институти, университети, както и чрез стипендии, общежития за учащите се, подпомагания и особени насърчения за проявилите дарования.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 80

Държавата полага грижи за развитието на науката и изкуството, като урежда изследователски институти, книгоиздателства, библиотеки, театри, музеи, народни читалища, художествена галерия, киностудия, кина и др. и като подпомага проявилите се в тази област.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 80, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 80 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 81

Държавата се грижи за народното здраве, като организира и ръководи здравните служби и институти, разпространява здравна просвета веред народа и полага особени грижи за физическата култура на народа.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 81, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 81 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 82

Гарантира се свободата и неприкосновеността на личността. Никой не може да бъде задържан повече от четиридесет и осем часа без постановление на съдебните органи или прокурора.

Наказания могат да се налагат само въз основа на съществувашите закони.

Наказанията са лични и съответни на престъпленията.

Наказания за престъпления могат да се налагат само от установените съдилища.

Подсъдимият има право на защита.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 83

Всички български граждани се ползуват в чужбина от закралата на Народната Република България.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 83, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 83 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 84

В Народната Република България чужденците се ползуват с право на убежище, когато са преследвани поради застъпване за демократичните принципи, за националното освобождение, за правата на трудещите се или за свободата на научната и културна дейност.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 84, да вдигнат ръка. Гласуват „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 84 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 85

Жилището е неприкосновено. Без съгласието на обитателя никой не може да влиза в жилището или помещението му, нито да върши там претърсване, ако не са спазени условията, предвидени в закона.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 85, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 85 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 86

Тайната на кореспонденцията е неприкосновена, освен в случай на мобилизация, военно положение, или когато има специално решение на съдебните органи или прокурора.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 86, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 86 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 87

Българските граждани имат право да образуват дружества, асоциации и организации, стига само те да не са против държавния и обществен ред, установен с настоящата Конституция.

Забранява се и се наказва от закона образуването, и членуването в тях, на организации, които си поставят за цел да отнемат или навърнат правата и свободите на българския народ, извоювани с народното въстание на 9 септември 1944 г. и обезпечени с настоящата Конституция, да застрашат националната независимост и държавния суверенитет на страната, или които проповядват явно или прикрито фашистка и антидемократична идеология, или улесняват империалистическата агресия.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 87, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 87 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 88

На гражданите на Народната Република се гарантира свободата на печата, словото, събранията, митингите и манифестациите.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 88, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 88 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 89

Гражданите имат право на молба, жалба и петиция.

Всеки гражданин има право да иска даването под съд на длъжностни лица за престъпления, извършени при изпълнение на службата.

Гражданите имат право на обезщетение от длъжностните лица за причинените им вреди поради незаконно и неправилно изпълнение на службата.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 89, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 89 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 90

Защитата на отечеството е върховен дълг и въпрос на чест за всеки гражданин.

Предателството към отечеството е най-тежко престъпление към народа и се наказва със всичката строгост на закона.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 90, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 90 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 91

Военната служба е задължителна за всички граждани, съгласно с особите закони.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 91, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 91 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 92

Гражданите са длъжни да съблюдават Конституцията и да изпълняват точно и добросъвестно законите на страната.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 92, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 92 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 93

Гражданите са длъжни да пазят общонародния имот и със всичките си действия да помагат за усиляване стопанската, културната и отбранителната мощ на родината и за осигуряване благоденствието на народа.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 93, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 93 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 94

Данъчните задължения на гражданите се разпределят според тяхната стопанска мощ. Тези задължения, както и освобождаването от тях се установяват само със закон.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 94, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 94 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава IX

Герб, печат, знаме, столица.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни със заглавието на глава IX, „Герб, печат, знаме, столица“, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава IX се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 95

Гербът на Народната Република България е кръгъл; в средата е изобразен лъв, обграден от двете страни с жътва класове, над лъва — червена петолъчна звезда, а отдолу, със златен цифър, — 9. IX. 1944.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 95, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 95 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 96

На държавния печат е изобразен държавният герб.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 96, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 96 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 97

Знамето на Народната Република България е трицветно — бяло, зелено и червено, поставени водоравно. На левия горен ъгъл на бялото поле е изобразен гербът на Народната Република.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 97, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 97 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 98

Столицата на Народната Република България е град София.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 98, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 98 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава X

Изменяване на Конституцията.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава X, „Изменяване на конституцията“, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от поло-

вината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава X се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 99

Изменяването на Конституцията става по предложение на Правителството или най-малко на една четвърт от народните представители.

Законопроектът за изменяване на Конституцията се поставя на дневен ред не по-малко от една седмица след деня на неговото постановяване

Той се счита приет, ако за него са гласували две трети от всички народни представители.

Законът за изменяване на Конституцията влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 98, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 98 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Глава XI

Преходни наредби.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с заглавието на глава XI „Преходни наредби“, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Заглавието на глава XI се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): (Чете)

„Член 100

След като настоящата Конституция влезе в сила, Великото народно събрание, избрано на 27 октомври 1946 г., избира Президиум на Великото народно събрание по правилата на чл. 33, който веднага след това прехвърля към изпълнение на длъжностите си, предвидени в Конституцията. С това функциите на Председателството на Великото народно събрание, избрано съгласно с чл. 2 от правилника за вътрешния ред на Великото народно събрание, се прекратяват, а за ръководене на заседанията на Великото народно събрание то си избира председател и подпредседатели, съгласно с чл. 20 от настоящата Конституция.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с текста на чл. 100, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от общия брой на народните представители. Чл. 100 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): По чл. 101 и последен от проекта-конституцията в писменото предложение на 23-те народни представители се предлага, точката в края на текста да се поемахне и след нея да се прибави изразът: „с всички права на народните съвети“.

Съображения: докато не ще има народни съвети, необходимо е временните управи да изпълняват временно, по личен на друг орган, и функциите на самите съвети. Иначе би се получило празно пространство. (Оживление)

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с направеното предложение за допълнение на чл. 101, да вдигнат ръка. Гласуваха „за“ повече от половината от всички народни представители. Предложението за допълнение на чл. 101 се приема.

Докладчик Йордан Чобанов (к): С гласуваното допълнение чл. 101 добива следната редакция: (Чете)

„Член 101

До избиране на общински и околийски народни съвети, предвидени в настоящата Конституция, Президиумът на Великото народно събрание назначава временни общински и околийски управи с всички права на народните съвети.“

Председател Васил Коларов: Моля г-да народните представители, които са съгласни с докладвания текст на чл. 101, да вдигнат ръка. Приема се. (Много бурни и много продължителни ръкоплекскания от членовете на бюрото, министрите и народните представители и възгласи „Браво!“ и „Ура!“)

Един народен представител: Да живее Димитровската Конституция! (Бурните ръкоплекскания продължават)

Група Панукчиев (к): Да живее Конституцията на Народната Република България! Ура! (Бурните и продължителни ръкоплекскания продължават. Възгласи „Ура!“)

Тодор Павлов (к): Да живее Димитровската Конституция! (Бурните ръкоплекскания продължават)

Един от земеделците: Да живее новата републиканска Конституция! Ура! (Бурните ръкоплекскания продължават. Възгласи „Ура!“)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Г-да народни представители! Съгласно правилника за вътрешния ред на Великото народно

събрание става гласуване на Конституцията на Народната Република, България на трето четене член по член. Обаче за да бъде Конституцията приета окончателно, необходимо е, щото тя да бъде гласувана изцяло, при поименно гласуване на народните представители срещу техния личен подпис.

Сега ще пристъпим към поименното гласуване на Конституцията срещу личния подпис на всеки народен представител.

Един от дежурните секретари на Великото народно събрание ще чете по реда на списъка имената на народните представители. На масата, гдето пишат стенографите, ще има два списъка. Единият списък е предназначен за разписване на народните представители от Великото народно събрание, които гласуват на трето четене за Конституцията на Народната република България, като всеки ще си подпише срещу своето име. Другият списък е предназначен за разписване на ония народни представители от Великото народно събрание, които гласуват на трето четене против Конституцията на Народната република България (Веселост), като скрепят своето гласуване със саморъчните си подписи. Дали има народни представители, които ще гласуват против, това ще видим, след като бъде изпълнена тази процедура на поименното гласуване.

Секретар Ефрем Митев (с): (Повиква по азбучен ред народните представители, които се разписват в нарочен списък. (Чете)

„С П И СЪ К

на народните представители от Великото народно събрание, които гласуваха на трето четене за Конституцията на Народната република България, като скрепиха своето гласуване със саморъчните си подписи:

Д-р Александър Георгиев Бонкин
Александър Димитров Петров
Александър Милево Иванов
Александър Хараламбиев Ковачев
Александър Христов Оббов
Алекси Гогов Бонев
Али Бекиров Чепчиев
Ана Стоянова Милчева
Ана Ченкова Розенберг
Анани Николов Ангелов
Анастас Атанасов Циганчев
Анастас Петров Мирчев
Анастасия Атанасова Каварджикова
Анастасия Василева Вълкова
Ангел Димитров Бъчваров
Ангел Иванов Косев
Ангел п. Илиев Ангелов.“

Отсъства. От него има следната телеграма: „Болез съм и не мога да присъствавам на заседанието на Народното събрание на 4 т. м., за което пращам по пощата медицинско свидетелство. Напълно одобрявам и приемам на трето четене проекта-конституцията. Крумовградски народен представител Ангел п. Илиев.“

Ангел Петров Крайчев
Ангел Стоев Бълев
Андрей Михайлов Андреев
Андрей Пенев Денев
Антон Танев Югов (Ръкоплекскания)
Асен Александров Бозаджиев
Асен Атанасов Попов
Асен Тодоров Чапкънов
Асен Христов Николов
Атанас Атанасов Николов
Атанас Димитров Добревски
Атанас Драгиев Атанасов
Атанас Колев Биволарски
Атанас Кънчев Минков
Атанаска Емануилова Георгиева
Ахмед Хюсеинов Якубов
Билиал Муратов Дурмазов
Божю Пенчев Митев
Борис Ангелов Костов
Борис Георгиев Бонов
Борис Маринов Атанасов
Борис Николов Стоев
Борис Стефанов х. Матеев
Борис Тасков Томов
Борис Тачев Анчев
Бочо Илиев Бочев
Васил Василев Диков
Васил Горанов Петков
Васил Димитров Павурджиев
Васил Иванов Василев
Васил Иванов Мавриков
Васил Петков Василев
Д-р Васил Петков Ханджиев
Васил Петров Коларов (Министрите, членовете на бюрото и всички народни представители стават прави и продължително и бурно ръкоплекскат)

Васил Ташев Караджов
Васил Христов Ацев
Васил Христов Милушев
Венера Стоянова Клинчарова
Веселин Димитров Герев
Веселин Михайлов Дашин
Вида Димитрова Василева
Витан Цветанов Андреев

Витко Иванов Цветков
 Вичо Атанасов Начев
 Владимир Димчев Христов
 Владимир Лазаров Арнаудов
 Владимир Томов Полтомов
 Власи Власев Власковски
 Вълко Велев Червенков (Ръкоплекскания)
 Вълчо Цанков Ценков
 Д-р Вера Димитрова Златарева
 Вера Димитрова Каляшка
 Вера Костова Македонска
 Вера Начева Людсканова
 Ганя Радев Костов
 Ганчо Минев Ганчев
 Ганю Златинов Ванчев
 Генчо Райков Генов
 Георги Александров Божков
 Д-р Георги Атанасов х. Гецов
 Георги Атанасов Хълчев
 Георги Великов Данков
 Георги Волбчев Георгиев
 Георги Григоров Димитров
 Георги Дамянов Първанов (Ръкоплекскания)
 Георги Драгнев Тодоров (Ръкоплекскания)
 Георги Желев Генов
 Георги Колев Петков
 Георги Костадинов Костов
 Георги Мишев Хайдутов
 Георги Михайлов Георгиев
 Георги Михайлов Димитров (Всячки министри, членовете на бю-
 рото и всички народни представители стават прави. Продължително
 бурно ръкоплекскат. Многократно възглас „Ура!“)
 Георги Михайлов Добрев
 Д-р Георги Петков Георгиев
 Д-р Георги Славчев Георгиев
 Георги Стойчев Згрипарев
 Георги Тодоров Малинов
 Георги Трайков Гировски (Ръкоплекскания)
 Георги Христов Босолов
 Георги Христов Даскалов
 Георги Христов Попиванов
 Георги Цанков Веселинов
 Георги Чанков Иванов (Ръкоплекскания)
 Горан Ангелов Костадинов
 Господин Гочев Димов
 Господин Пеев Мияков
 Гочо Грозев Митев
 Гочо Нейков Терзиев
 Груди Атанасов Димитров
 Грую Христов Папукчиев
 Дамян п. Христов Попов
 Данчо Кънев Димитров
 Дара Христова Михайлова
 Деню Николов Попов
 Димитър Бузов Димитров
 Димитър Георгиев Запрянов
 Димитър Димов Димитров
 Димитър Иванов Захариев
 Димитър Иванов Райков
 Д-р Димитър Иванов Хаджиев
 Димитър Йорданов Чорбаджиев
 Димитър Константинов Греков
 Димитър Мизолов Нейков (Ръкоплекскания)
 Димитър Милков Димитров
 Димитър Михайлов Паунов
 Димитър Ненов Ганчев
 Димитър Николов Котев
 Димитър Николов Памуков
 Димитър Панайотов Иванов
 Димитър Стойменов Стойков
 Димитър Трифонов Петров
 Димю Костадинов Атанасов
 Димю Тотев Казасов
 Динчо Хубенов Ферелиев
 Диню Тодоров Станчев
 Добри Колев Терпешев (Ръкоплекскания)
 Добри Стоянов Бодуров (Ръкоплекскания)
 Дойчо Илиев Чолаков
 Доню Минчев Сербезов
 Дончо Досев Дончев
 Дочо Петров Шипков
 Драган Петров Стоянчов
 Евлоги Алексов Величков
 Екатерина Стефанова Аврамова (Ръкоплекскания)
 Елена Генчева Гаврилова (Ръкоплекскания)
 Елен Илиева Костадинова
 Емilia Атанасова Живкова
 Енчо Стайков Стайков
 Ефрем Митев Джоков
 Жейка Генчева Хардалова
 Желязко Стефанов Петров
 Живко Митов Живков (Ръкоплекскания)

Запрян Ташев Запрянов
 Захаря Христов Захариев
 Здравко Стефанов Митовски
 Иван Андреев Петков
 Иван Василев Митов
 Иван Георгиев Копрянков
 Иван Димитров Станков
 Иван п. Димитров п. Иванов
 Иван Евтимов Тренчев
 Иван Златев Антонов
 Д-р Иван Иванов Пашов
 Иван Йорданов Попов
 Иван Костадинов Делев
 Иван Костов Чофур
 Иван Ников Гутев
 Иван Николов Бешев
 Иван Николов Зурлов
 Иван Николов Масларов
 Иван Пенчев Генов
 Иван Петков Кишмеров
 Д-р Иван Стефанов х. Матеев (Продължителни ръкоплекскания)
 Иван Стойков Мамирев (Отсъствува)
 Иван Стоянов Наков
 Иван Христов Тодоров
 Иван Христов Чуков
 Д-р Игнат Емануилов Игов
 Израел Барух Майер
 Илия Атанасов Ставрев
 Илия Бонев Радков
 Илия Вълчев Маринов
 Илия Добрев Илиев
 Илия Николов Игнатов
 Илия Тодоров Бояджиев (Отсъствува)
 Исмаил Халил Сарходжов
 Йордан Александров Петков
 Йордан Георгиев Попов
 Д-р Йордан Дончев Чернев
 Йордан Иванов Катранджиев
 Йордан Йорданов Костов
 Йордан Неделчев Чобанов (Ръкоплекскания)
 Йордан Панайотов Иванов
 Йордан Стефанов Маргенов
 Йорданка Славова Доланчиева
 Камен Горанов Червешки
 Кирил Георгиев Стоянов (Продължителни ръкоплекскания)
 Кирил Василев Клясурски (Ръкоплекскания)
 Д-р Кирил Георгиев Драманлев (Ръкоплекскания)
 Кирил Георгиев Лазаров
 Кирил Пешев Николов
 Кирил Христов Милев
 Д-р Константин Мияков Мичев
 Константин Русиков Димчев (Ръкоплекскания)
 Коста Андреев Лулчев
 Коста Райнов Крачанов.

Отсъствува. От него има следната телеграма: „По причина
 на тежко боледуване, при висока температура, не мога да
 присъствам на заседанието на 4 того. Гласувам за консти-
 туцията на трето четене, тъй както е одобрена от Вели-
 кото народно събрание. Също при избиране на Президиума гласу-
 вам за официалната листа. (Оживление) Медицинско свидетелство
 ще ви представя допълнително. Коста Крачанов, народен пред-
 ставител.“

„Коста Спасов Гецов
 Костадин Велев Денев
 Костадин Ганев Димов
 Костадин Лазаров Кожухаров
 Костадин Кръстев Диклиев.“

Отсъствува. От него има следната телеграма: „Приемам и одо-
 брявам на трето четене гласуването на проекто-конституцията на На-
 родната република България. Костадин Диклиев, народен пред-
 ставител.“

„Крум Димитров Славов
 Крум Миланов Рангелов
 Крум Милушев Илиев
 Крум Павлов Кюляков (Отсъствува)
 Кръстан Лашов Раковски
 Кръстю Георгиев Стойчев
 Кръстю Димитров Недков
 Кръстю Желязков Добрев
 Кръстю Николов Кръстев
 Лало Василев Ганчев
 Лало Георгиев Ширков (Отсъствува)
 Любен Владимиров Дамянов
 Любен Тодоров Гумеров
 Любомир Велчев Казаков
 Людмила Стоянов Златаров
 Магда Димитрова Тошкова
 Макра Генкова Гюлева
 Манахил Стоянов Вълков
 Мако Пейков Манов
 Манол Златков Ангелов
 Мара Митева Станева
 Марян Стоянов Шиваков

Марин Тинчев Маринов
 Мата Янчева Туркеджиева
 Минчо Дойчев Минчев
 Д-р Минчо Нейчев Колев. (Ръкоплекания)
 Михаил Карлев Дулев
 Михаил Неков Дянов
 Михаил Петров Попов
 Д-р Михаил Попов Геновски. (Ръкоплекания)
 Младен Иванов Биджов
 Мустафа Хасанов Изетов
 Мустафа Юмеров Билялов
 Неделчо Пандов Костов
 Неделчо Янков Шарабов
 Недю Георгиев Жеков
 Недялка Петкова Душкова
 Недялко Пенков Переновски
 Д-р Ненчо Николаев Ненов
 Никола Ангелов Разлоганов
 Никола Димитров Балканджиев
 Никола Ефтимов Гаврилов
 Никола Колев Минчев
 Никола Павлов Дрънговски
 Никола Пенчев Айлъков
 Никола Станев Николов
 Никола Тодоров Георгиевски
 Д-р Никола Христов Кръшков
 Никола Христов Палагачев
 Николай Янев Попов
 Николай Друмев Титков
 Нинко Стефанов Вияшки
 Нисим Азария Исаков
 Павел Цолов Петков
 Пане Стоянов Иванов
 Панчо Жеков Панев
 Пеко Петров Таков
 Пело Иванов Пеловски
 Пенка Цветанова Цветанова."

Отсъства. Представа медицинско свидетелство.

„Пенчо Василев Маджаров
 Д-р Пенчо Стоянов Костурков
 Петко Андреев Стоячев
 Петко Георгиев Кушин
 ✓ Петко Иванов Търпанов
 Петко Лалов Петков
 Петко Пеев Петров
 Петра Иванова Костадинова
 Петър Атанасов Георгиев
 ✓ Д-р Петър Антонов Дерлъев
 Д-р Петър Георгиев Пачев
 Петър Дешков Цвятков
 Петър Дянов Бабаков
 Петър Иванов Бомбов
 ✓ Петър Иванов Братков
 Петър Иванов Запрянов
 Петър Йовчев Бобчев
 Петър Йорданов Ковачев
 Петър Каменов Паунов. (Ръкоплекания)
 Петър Поляков Николов. (Ръкоплекания)
 Д-р Петър Попсаев Тодоров
 Петър Тодоров Митков
 Петър Тодоров Панайотов
 Петър Томов Пергелов
 Петър Янчев Станчев
 Първа Димитрова Цвяткова
 Рада Йорданова Ноева
 Раденко Рангелов Владиски
 Ради Найденов Драгнев. (Ръкоплекания)
 Райко Дамянов Райков. (Ръкоплекания)
 Д-р Рако Ангелов Генчев. (Ръкоплекания)
 Рубен Аврамов Левин
 Руса Петкова Господинова
 Сабра Афуз х. Мехмедов
 Сава Атанасов Дълбоков
 Слав Иванов Баджаков
 Слав Петков Пушкиarov
 Сотир Колев Георгиев
 Спас Николов Христов
 Спас Христов Спасов
 Спас Цонков Маринов
 Спаска Георгиева Воденярска
 Сребро Иванов Бабаков
 Стамо Костадинов Камаринчев
 Станка Иванова Димитрова
 Станка Христова Димитрова
 Станю Василев Попов
 Стела Димитрова Благоева. (Ръкоплекания)
 Стефан Иванов Бакърджиев
 Стефан Тодоров Ковачев
 Стефан Тончев Хинов. (Ръкоплекания)
 Стойчко Након Рамков
 Стойне Христов Лисийски
 Стойно Стоянов Глууров
 Стою Иванов Неделчев. (Отсъства)

Стоян Атанасов Паликрушев
 Стоян Атанасов Сюлемезов
 Стоян Гюров Иванов
 Стоян Нешев Петровски
 Стоян Николов Попов
 Стоян Павлов Делчев
 Тано Цолов Димитров
 Тачо Колев Даскалов
 Титко Николов Черников. (Ръкоплекания)
 Тодор Атанасов Тавев
 Тодор Василев Кордовски
 Тодор Димитров Павлов. (Ръкоплекания)
 Тодор Иванов Гичев."
 Отсъства. И от него има следната телеграма: „Победи боест не мога да присъствам на заседанието. Приеман на трето четене проекто-конституцията. Габровски народен представител Тодор Иванов Гичев."

„Тодор Иванов Найденов
 Тодор Михайлов Самодумов
 Тодор Савов Личев
 Тодор Николов Лалов
 Тодор Христов Живков
 Тодор Янакиев Тодоров
 Тони Бочев Желев
 Трайчо Костов Джунев. (Министрите, членовете на борото и всички народни представители стават прави и продължително и бурно ръкоплекат).

Трифон Тодоров Йорданов
 Филип Ангелов Гюров
 Хафуз Ибраим Билял Генджев
 Христо Георгиев Джонджоров
 Христо Георгиев Куртев
 Христо Константинов Големетов
 Христо Константинов Калайджиев
 ✓ Христо Константинов Пунев
 Христо Николов Юрков
 Христо Трифонов Лилков. (Ръкоплекания)
 Цанко Григоров Маринов
 Цанко Нейков Козлов
 Цветан Атанасов Георев
 Цветан Велчев Гаджовски
 Цветан Маринов Капитанов
 Цветана Прокопиева Киранова
 Цола Нинчева Драгойчева. (Продължителни ръкоплекания)
 Цоло Кръстев Каменов
 Черню Делчев Чендов
 Черню Николов Праматаров
 Шакир Махмудов Пашов
 Юсеин Алев Шолев
 Юсин Еминов Имамов. (Отсъствава)
 Яна Георгиева Манева
 Яни Илчев Янев
 Янко Атанасов Димов
 Янко Димитров Костадинов
 Янко Киряков Петков
 Янко Марков Спасов
 Янко Стоянов Комитов
 Янчо Георгиев Деведжиев.

Председателят Васил Коларов: Г-да народни представители! Общият брой на депутатите от Великото народно събрание е 375. От тях в днешното заседание отсъствуват 11 депутати, от които пет са съобщили, че отсъствуват по болезнени причини, но че одобряват конституцията.

При поименото гласуване със саморъчните си ползани са удостоверили, че гласуват изцяло за конституцията 364 депутата. Против не е гласувал нито един. (Ръкоплекания от всички народни представители и възгласи „Браво!“)

Конституцията на Народната република България е приета единодушно от Великото народно събрание. (Борото, министрите и народните представители стават прави и ръкоплекат при възгласи: „Ура!“, „Да живее Георги Димитров!“, „Да живее Великото народно събрание!“, „Да живее Димитровската конституция!“ в продължение на 5 минути) (Става праз)

Г-да и г-жи народни представители! Днешният ден е един исторически ден за българския народ. След победата на 9 септември 1944 г., след низверженето на монархията на 15 септември 1946 г. той ще бъде запечатан с златни букви в историческите скрижали на България. (Ръкоплекания)

С окончателното приемане на Конституцията на Народната република България се приключва последният етап от борбата на българския народ за изграждане на голяните основи на народната демократическа власт, завоевана чрез победоносното народно въстание на 9 септември 1944 г., и се открива нов ера на всеотрапен напредък и културен разцвет на нашата свободна и независима родина.

Единодушното, с което новата Конституция биле гласувана от Великото народно събрание, е неоспоримо доказателство, че тя отразява напълно волята и възжеланията на българския народ. Това е един изключителен факт, който контрастира с ожесточените вътрешни борби и междусоборби в страните, които, макар и да се яв-

рчат демократически, но продължават да живеят под господството на капитала, е решително опровержение на безчлдивите лъжи и клевети, разпространявани от народните врагове в страната и в чужбина, против народната власт в България.

Българският народ вижда в ясните, кратки и понятни постановления на новата конституция въплотение на ония начала на държавно и социално устройство, за които той е водел дълги и упорити героически борби, търпял е нечувани страдания и е жертвувал живота на най-добрите свои синове и дъщери.

Конституцията на Народната република България е една от най-демократическите и прогресивни конституции в света. Тя оставя далеч зад себе си конституциите на всички западни формални демокрации, демокрации на книга, но плутокраци на дело, които тъй ревностно се превъзсят от империалистите, подпалвачите на нови войни и представителите на международната реакция.

Новата Конституция, която Великото народно събрание току-що гласува и прие, е неоспоримо доказателство, че българският народ е достигнал едно високо равнище на политическа и духовна зрялост като свободна, независима и прогресивна нация, че наред с другите славянски народи той заема едно завидно място в семейството на демократическите и прогресивни народи. Ръководната роля по пътя на социалния прогрес на човечеството мина към славянството начело с великия руски народ. (Ръкоплекскания)

Новата Конституция, правейки равнометка на борбите и завоеванията на българския народ, отразява тая непоколебима истина, че живинаги у нас е съборена властта на експлоататорските, потиснически и паразитически класи, че живинаги властта на държавата е минала в ръцете на трудещите се от градовете и селата и е открит и осигурен пътят на нашата родина към по-високи и по-прогресивни форми на човешкото общество.

Това, което окончателно и безвъзвратно е влязло в историческата съкровищница на българския народ, това е разгромването на морнархо-фашистката диктатура, събарянето на монархията и премехването и на най-малките преживелици на монархическата власт.

Дългите упорити и кързави борби на българския народ срещу личните реакционни и фашистки диктаторски режими, срещу престъпната кобургска династия, която служеше за проволница на завоевателните цели на немския империализъм и беше главната причина за сполетелите нашата страна национални катастрофи, се завърши с пълна победа на народа, и новата конституция предвижда всички гаранции, че никога повече българският народ не ще се остави да бъде жертва на противонародни режими, династически интереси, фашистки и реакционни комплоти. Турен е живинаги край на всяка политика на авантюри, на предателства и национални катастрофи. Новата конституция дава в ръцете на народа всички средства, необходими за защита на своите права и свободи, на своите придобивки и завоевания от всякакви посегателства било от външни империалистически врагове, било от страна на разбитите остатъци на реакцията и фашизма в страната.

От съдбоносно историческо значение е дългогодишната упорита борба на българския народ срещу експлоататорските и паразитически котерии, които се редуваша в управлението на страната и под крилото на монархизма насаждаха режим на грабежи, корупция, беззаконие и насилие.

Искам да припомня вековната борба на българското селячество за земята срещу едрите земевладелци и чифликчи, срещу лихварството в неговите най-зверски форми, срещу спекулацията и грабителския търговски капитал, срещу монархобуржоазната власт, която дереше по две кожи от неговия гръб. Всичко това е безвъзвратно запратено в архивата. (Ръкоплекскания) Няма вече и никога не ще има вече в България чифликчи и едри земевладелци. Земята е окончателно и на вечно осигурена за тия, които я обработват. (Продължителни ръкоплекскания) Няма вече и никога не ще виреят в бътеше лихвари, зеленичари, търговци-разбойници и друга подобни кърлежи на народното тяло. (Ръкоплекскания) Народната демократическа власт ще обезпечи плодотворе от труда както на земевладеца, така и на занаятчия и на работника. Чрез справедлив обмен на продуктите на земеделието, промишлеността и занаятите ще бъде осигурен стопанският прогрес и благоденствието на всички слоеве на трудещите се от градовете и селата.

Искам да припомня епическите борби на българските работници срещу жестоката и безчовечна експлоатация и грабеж, срещу безправното в бившата буржоазно-монархическа и реакционно-фашистка държава, срещу систематическото и узаконено насилие, срещу нечуваната материална и духовна нищета, в която те са държани от господстващите класи и котерии. Тия борби изпъват последните 50 години от нашата нова история и са живо доказателство за свободолубието и жизнеспособността на българския народ. Те бяха най-големият фактор за социалния напредък на България. Всред тях са грандиозните стачни борби на нашите железничари, транспортни работници, рудничари, строителни работници, текстилни и тютюневи работници, металници, дърводелци, кожари и пр. и пр. Няма професия в България, която да не е била арена на най-ожесточени борби, които имат своите успехи и поражения, своите герои и мъченици, и които подготвиха условията за коренното изменение социалния лик на нашата страна.

С победата на 9 септември, когато властта премина в ръцете на работниците и експлоатирания народ, се откри нова ера за българските работници. Новата демократическа власт, която се базира върху народа, а преди всичко върху трудещите се, и която признава труда за основен обществено-стопански фактор, си поставя за една от най-важните задачи да осигури благоденствието на трудещите се. Тя ще проведе всички навременни мероприятия, за да премахне окончателно всяка експлоатация. От тук нататък благоденствието на работниците и всички трудещи се е в техните соб-

ствени ръце, в стопанския и социален напредък, който народната власт ще осъществи с тяхната поддръжка. Открит е пътят за мощно развитие на промишлеността, селското стопанство, модерното занаятчйство, развързана е творческата инициатива на държавата, общините, кооперациите, на трудещите се от градовете и селата. Чрез нея и чрез творческия труд на българския народ в един къс срок нашата икономически изостанала страна, оставена ни в наследство от експлоататорските и паразитически класи, ще се превърне в една развита, мощна индустриална и земеделска страна, ще бъде гарантиран човешкият, културен и щастлив живот на всички трудещи се и ще бъде разчистен пътят за още по-голям стопански напредък и социален разцвет.

Класовите противоречия в обществото ще се намалят, за да изчезнат завинаги и отстъпят място на хармоничните интереси на трудещите се.

Мътната вълна на фашизма, която замърсваше честта и достоинството на нашия свободолубив, демократичен и честен народ, е зад нас. Пред нашия народ са светлите перспективи на един нов мир, за какъвто са мечтали най-добрите представители на нашия народ и на всички прогресивни народи.

Да пазим като зеницата на окоото си Конституцията на Народната република България! (Продължителни ръкоплекскания)

Чест и слава на българския свободолубив, демократичен и прогресивен народ! (Ръкоплекскания от всички народни представители)

Да живее Отечественият фронт, организатор на историческата победа на 9 септември! (Бурни и продължителни ръкоплекскания. Членовете на бюрото, министрите и всички народни представители стъват прави и бурно ръкоплекскат)

Да живее вождът на българския народ, инициаторът и вдъхновителят на новата Конституция — другарят Георги Димитров! (Възторжени и продължителни възгласи „Ура!“ и „Да живее!“ и бурни ръкоплекскания. Овсцитите продължават няколко минути)

Да живее Народната република България! (Бурни възгласи „Ура!“ и продължителни ръкоплекскания от всички народни представители, министрите и членовете на бюрото)

Давам думата на министър-председателя Георги Димитров.

Министър-председател Георги Димитров: (Посрещнат с бурни ръкоплекскания) Драги народни представители и представителки! След това, което каза нашият председател, едва ли има нужда аз да прибавя нещо особено. Днешният ден за нашия народ и нашата страна е един действително исторически ден.

Приетата окончателно Конституция на Народната република България създава основните темели на нашата народна власт.

Тая прекрасна Конституция е написана с кръвта на нашия героичен и свободолубив народ, пролята в дългогодишна борба против монархо-фашистката и буржоазна тирания.

Конституцията затвърдява историческите народни завоевания от 9 септември 1944 г. и създава необходимите конституционни бариери против всяко връщане назад към позорното и черно минало.

Новата Конституция осветява веднаж-живинаги основния принцип, че цялата власт се намира в ръцете на народа и служи само на народа. Няма и не може да има друга власт в нашата страна. Туря се окончателно край на привилегиите на частния капитал; премахва се живинаги всяка възможност за господство на буржоазията. Ръководящата роля в управлението на Народната република, принадлежи всецяло на трудещия се народ. Това значи: ръководна роля на работниците, селяните, занаятчиите, на трудовата интелгенция, на мъжете, жените и младежите на физическия и умствен обществено-полезен труд.

При режима на новата Конституция няма място за паразитния капитал, няма и не може да има място за грабителите на плодотворе на народния труд. Осветява се принципът: който не работи, който не се занимава с обществено-полезен труд, не трябва и да яде! (Ръкоплекскания)

Новата конституция затвърдява принципите на народната демократия, разчиства пътя за общественото развитие на нашата страна, което ще доведе до окончателното унищожение на всички остатъци от капиталистическата експлоататорска система, до освобождението на трудещите се от всяка експлоатация, т. е. до пълното премахване експлоатацията на човека от човека.

Новата Конституция е една реална конституция, а не само писана конституция. Тя изразява твърдата воля на нашия народ да живее свободно и щастливо, в мир и братство със славянските и други демократически свободолубиви народи.

За всекото обаче от нас трябва да бъде ясно, че главната гаранция за приложението в живота на тая прекрасна народна Конституция е несъкрушимото народно единство, осъществявано чрез Отечествения фронт. (Бурни и продължителни ръкоплекскания)

Гаранция е бичелността на народа по отношение на неговите врагове и неговата безпощадна борба против фашизма и реакцията, за тяхното изкореняване живинаги от лицето на нашата българска земя. (Продължителни ръкоплекскания)

Аз бих искал от трибуната на Великото народно събрание и от името на българското правителство, на правителството на Отечествения фронт, да отправя апел, призив към всички трудещи се в нашата страна, към всички български патриоти и патриотки, към всички родолубци, и да им кажа:

Братя и сестри! С народната Конституция всички дружно напред към наро-но благополучие, всестранен напредък и възход на нашата нация! (Бурни и продължителни ръкоплекскания)

Да живее и процъфтява навеки Народната република България! (Бурни и възторжени възгласи „Ура!“ Членовете на бюрото, министрите и всички народни представители и представителки стъват прави и продължително ръкоплекскат)

✓ **Председател Васил Коларов:** (Звъни) Г-да народни представители! Председателството предлага току-що приетата Конституция на Народната република да се отпечати на държавни разходи в един милион екземпляри и да се раздаде безплатно на населението. (Ръкоплескания)

Така също Конституцията да се преведе и издаде на езиките на националните малцинства у нас. (Ръкоплескания)

Който е съгласен с това предложение, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, приема се. (Ръкоплескания)

Председателството предлага следващото заседание на Великото народно събрание да се състои във вторник със следния дневен ред:

Председател: (п) **ВАСИЛ КОЛАРОВ**

1. Подвеждане на народните представители под клетва съгласно новата Конституция.

2. Избиране на Президиум на Великото народно събрание, съгласно Конституцията.

3. Избор на бюро на Великото народно събрание, състоящо се от един председател и трима подпредседатели.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с този дневен ред за заседанието във вторник, 9 декември 15 ч., да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Закривам заседанието.

(Закрито в 19 ч. 45 м.)

Секретаря: { (п) **ЕФРЕМ МИТЕВ**
(п) **ЯНИ ЯНЕВ**

Началник на Стенографското отделение: (п) **ТОДОР АНГЕЛНОВ**